

APSTIPRINU

Latgales industriālā tehnikuma
direktore I. Ostrovska

2022.gada 30.novembrī

**Darba aizsardzības instrukcija Nr. 7
skolotājam**

1. Vispārīgās prasības

- 1.1. Šī instrukcija nosaka **skolotāja** pienākumus, atbildību un tiesības darba laikā lai neapdraudētu savu un izglītojamo, audzēkņu veselību un dzīvību.
- 1.2. Skolotāja darbu drīkst veikt personas ne jaunākas par 18 gadiem, kurām ir attiecīga izglītība un kuras ir instruētas darba aizsardzībā un ugunsdrošībā.
- 1.3. Skolotāja pienākumi ir:
  - 1.3.1. rūpēties par savu un izglītojamo, audzēkņu drošību un veselību;
  - 1.3.2. ievērot darba drošības, ugunsdrošības, elektrodrošības u.c. instrukciju prasības;
  - 1.3.3. ievērot iestādes iekšējās kārtības noteikumus;
  - 1.3.4. ievērot darba devēja un darba aizsardzības speciālista rīkojumus un norādījumus, kas attiecas uz drošu darba veikšanu un darba aizsardzību;
  - 1.3.5. apmeklēt obligātās veselības pārbaudes saskaņā ar darba devēja rīkojumu;
  - 1.3.6. piedalīties darba devēja rīkotajās instruktāžās;
  - 1.3.7. zināt un ievērot darba laiku un atpūtas režīmu, tai skaitā noteiktos pārtraukumus darbā.
  - 1.3.8. zināt pirmās palīdzības aptiecinā esošo līdzekļu lietošanas kārtību un aptiecinās atrašanās vietu.
- 1.4. Skolotājam aizliegts:
  - 1.4.1. smēķēt telpās;
  - 1.4.2. ierasties darbā alkohola vai citu apreibinošo vielu iespaidā;
  - 1.4.3. lietot alkoholu vai citas apreibinošas vielas darba laikā.
- 1.5. Skolotājam ir tiesības neuzsākt darbu, ziņojot darba devējam, uzticības personām un darba aizsardzības speciālistam, ja darba apstākļi, elektroiekārtas rada draudus personiskajai vai apkārtējo cilvēku veselībai un dzīvībai.
- 1.6. **Elektrodrošības prasības:**

Ja esošām elektroietaisēm (dators, kopētājs, kodoskops u.c.) konstatēti bojājumi:

  - bojājumu gadījumos (dzirksteļošana, deguma smaka, slēdžu uzkaršana, jūtama kaut niecīga strāvas noplūde uz elektroietaisē korpusa („sit”) u.c.) pārtraukt darbu (izslēgt), ziņot darba devējam un brīdināt kolēģus, skolniekus par radušos situāciju un darbu atsākt tikai tad, kad ir novērsti bojājumi;
  - aizliegts veikt elektroietaišu, vadu, slēdžu, kontaktu u.c. remontu;
  - aizliegts izmantot pašdarinātas elektroietaises;
  - ar mitrām (slapjām) rokām neaiztikt elektrotīklam pieslēgtas elektroietaises, slēdžus, vadus.

Pirms tīrīšanas vai pārvietošanas elektroietaisē atslēgt no barošanas tīkla.
- 1.7. **Darba higiēnas prasības:**
  - 1.7.1. ēst tikai tam speciāli paredzētās vietās;
  - 1.7.2. mazgāt rokas pirms ēšanas un darbu beidzot.
- 1.8. **Ugunsdrošības prasības:**
  - 1.8.1. nesmēķēt un nelietot atklātu uguni darba vietās un ugunsnedrošās zonās;
  - 1.8.2. nodrošināt brīvu pieeju ugunsdzēsamajiem līdzekļiem;
  - 1.8.3. ugunsnedrošu vietu tuvumā turēt viegli uzliesmojošus materiālus;
  - 1.8.4. darbnīcas telpas grīdai jābūt izgatavotai no ugunsdrošiem materiāliem.
- 1.9. Skolotājs ir atbildīgs par šajā instrukcijā noteikto prasību izpildi un par noteikto prasību neievērošanu skolotājam var tikt piemērots disciplinārsods.

2. Darba vides riska faktori

- 2.1. Skolotājam jāņem vērā šādi darbā iespējamie darba vides riska faktori:
  - 2.1.1. mikroklimats (temperatūra, gaisa relatīvais mitrums),
  - 2.1.2. nepietiekams apgaismojums;
  - 2.1.3. paslīdēšana, pakļupšana, pakrišana;

- 2.1.4. statiska darba poza;
- 2.1.5. stress;
- 2.1.6. balss pārslodze runājot;
- 2.1.7. elektriskās strāvas iedarbība;
- 2.1.8. ugunsbīstamība, sprādzienbīstamība.

3. Kolektīvie un individuālie aizsardzības līdzekļi

3.1. Skolotājam jāievēro šādi kolektīvi aizsardzības līdzekļi:

- 3.1.1. ventilācija, gaisa kondicionēšana;
- 3.1.2. ergonomisks darba vietas aprīkojums, iekārtojums;
- 3.1.3. ķīmisko vielu datu drošības lapā dotā informāciju;
- 3.1.4. darba un atpūtas paužu režīms.

DARBNĪCĀS:

3.2. *Profesionālās izglītības* skolotājam jālieto šādus individuālos aizsardzības līdzekļus (*ja tas nepieciešams*):

- 3.2.1. aizsargapģērbs;
- 3.2.2. aizsargapavi;
- 3.2.3. aizsargecure;
- 3.2.4. cimdi;
- 3.2.5. respirators;
- 3.2.6. aizsargbrilles.

4. Prasības darbu uzsākot

- 4.1. Pirms mācību stundas sākuma apskatīt un pārbaudīt klases inventāru (solus, krēslus u.c.), elektroietais un citus darbam vajadzīgos piederumus, pārliecināties, vai tie nav bojāti.
- 4.2. Sevišķu uzmanību pievērst logu stiklu, tāfeles, kā arī pie sienas piekārtu gleznu u.c. drošam nostiprinājumam. Nepieciešamības gadījumā tos nostiprināt.
- 4.3. Pārliecināties, ka nav bojāti apgaismojuma ieslēgšanas slēdži, rozetes, pagarinātāju vadi.
- 4.4. Ieslēgt apgaismojumu un pārliecināties, vai tas ir pietiekošs.
- 4.5. Neuzsākt darbu (tai skaitā neielast klasē skolniekus, ja nepieciešams), ja ir slikta pašsajūta, nav pietiekošs apgaismojums, klasē ir zema temperatūra, bojāts klases inventārs, elektroietais un ziņot par to skolas vadībai.

DARBNĪCĀS:

- 4.6. Uzvilkt, sakārtot un aizpogāt darba apģērbus.
- 4.7. Pārbaudiet vai darba apģērba kabatās neatrodas plīstoši vai asi priekšmeti, ja ir, tad tos izņemiet un nolieciet tos tam paredzētajās vietās.
- 4.8. Pārliecināties, vai ir nepieciešamie individuālie aizsardzības līdzekļi un pārbaudīt to tehnisko stāvokli. **Nelietot** bojātus individuālos aizsardzības līdzekļus.
- 4.9. Pirms darba sākuma pārbaudīt darba vietas un inventāra stāvokli, kā arī darba vietas tīrību.
- 4.10. Ieslēgt vispārējo un lokālo apgaismojumu.
- 4.11. Ieslēgt kopējo un vietējo nosūces ventilāciju, ja tā nedarbojas – strādāt **aizliegts**.
- 4.12. Pārbaudīt darba instrumentu, ierīču un cita inventāra darba stāvokli. Aizliegts strādāt ar bojātu darba aprīkojumu.
- 4.13. Aizliegts uzsākt, turpināt stundu, ja telpas vai inventārs nav darba kārtībā, kā arī darba laikā atrasties alkoholisku, toksisku vai narkotisku vielu reibumā.

5. Prasības darba laikā

- 5.1. Nodrošināt tīrības un kārtības uzturēšanu klases telpās. Sekot, lai klasē grīdas būtu susas, tas ir - nebūtu slidenas.

- 5.2. Nesēdēt uz bojātiem krēsliem. Nodot tos remontā lai uz tiem nevarētu nejauši apsēsties audzēkņi, darba kolēģi vai apmeklētāji.
- 5.3. Pārvietojoties pa klasi, starp soliēm, esiet uzmanīgi un neveiciet straujas kustības.
- 5.4. Pa skolas telpām, kāpnēm pārvietojieties uzmanīgi, neskrieniet un neleciet. Esiet īpaši uzmanīgi, ja pārvietojiet (nesiet) jebkādus priekšmetus. Neskrieniet, izejot vai ieejot pa klases, kabineta durvīm. Ja telpas durvis veras uz āru, atvērt tās lēnām.
- 5.5. Kāpjot pa kāpnēm nelasīt dokumentus.
- 5.6. Mācību darbā izmantojot biroja tehniku (kodoskops u.c.) iepazīstieties ar to lietošanas(darba drošības) instrukcijām un rīkojieties atbilstoši to prasībām. Neatstāt to bez uzraudzības un neļaut ar to darboties audzēkņiem.
- 5.7. Izņemot / novietojot mācību materiālus neatstājat atvērtas skapju durtiņas un galdu atvilktnes.
- 5.8. Ja nepieciešams pakāpties, aizliegts kāpt uz galdiem, grāmatu(dokumentu) kaudzēm, uz galda uzliktiem krēsliem, uz grozāmiem krēsliem un tml., kā arī neļaut to darīt audzēkņiem.
- 5.9. Negaisa, stipra vēja laikā turēt klases logus aizvērtus, lai pasargātu sevi un audzēkņus no savainošanās ar plīstošiem stikliem (lauskām) to iespējamās izsišanās gadījumā.
- 5.10. Neļaut pa klasi skriet audzēkņiem.
- 5.11. Izmantojot šķēres un citus asus priekšmetus, ar tiem strādāt uzmanīgi un kontrolēt, kā to dara audzēkņi. Nelikt un neturēt tos kabatās, sekot, lai to nedara audzēkņi.
- 5.12. Lai klases vēdināšanas nolūkā atvērtu logus, vizuāli pārliecinieties par stiklu un logu rāmju stāvokli. Pamanot bojājumus logus neatvērt.
- 5.13. Logu atvēršanu, ja klase atrodas otrajā vai augstākajos stāvos, aizliegts uzticēt audzēkņiem. Ja klasē ir atvērti logi, turēt klasi aizslēgtu vai visu laiku to uzraudzīt.
- 5.14. Ja darba veikšanas laikā rodas neskaidras situācijas, griezties pie skolas vadības.

6. Prasības darba beigās

- 6.1. Atstājot klasi izslēgt apgaismojumu un visas elektroietāses, aizvērt logus un aizslēgt durvis.
- 6.2. Par darba pienākumu veikšanas laikā notikušajiem starpgadījumiem, konstatētajiem inventāra u.c. bojājumiem informēt skolas vadību.
- 6.3. Izslēgt ventilācijas sistēmu.
- 6.4. Novilkt aizsargapģērbu un individuālus aizsardzības līdzekļus.

7. Rīcība ārkārtas situācijās

7.1. avārija	jāpārtrauc darbs, jāizslēdz visas darbojošās iekārtas un jāveic nepieciešamie drošības pasākumi, bet ja tas nav iespējams, darbs jāpārtrauc, līdz bīstamība nav novērsta;
7.2. sprādziens	ja paaugstinās degtspējīgo vielu saturs darba vidē, darbs nekavējoties jāpārtrauc. Atsākt darbu drīkst tikai pēc tam, kad novērsts gāzu koncentrācijas paaugstināšanās cēlonis, atjaunota normāla gaisa vide;
7.3. ugunsgrēks	7.3.1. nepieciešamības gadījumā nekavējoties ziņot ugunsdzēsības dienestam (tālr. 112); 7.3.2. sākt dzēst ugunsgrēku ar darba vietā esošajiem ugunsdzēsības līdzekļiem (ugunsdzēsamo aparātu, smiltīm u.c.); 7.3.3. izsaukt uz ugunsgrēka vietu darbu vadītāju.
7.4. nelaimes gadījums	7.4.1. ja iegūta trauma vai notikusi pēkšņa saslimšana, darbs jāpārtrauc, par notikušo jāziņo tiešajam vadītājam, jāsaņem pirmā palīdzība, bet nepieciešamības gadījumā jādodas pie ārsta; 7.4.2. ja nelaimes gadījums noticis ar citu darbinieku, sniegt viņam pirmo

	palīdzību, pārtraukt darbu, paziņot par notikušo savam vadītājam (vai iestādes vadībai), nepieciešamības gadījumā izsaukt ātro palīdzību (tālr. 113 vai 112), saglabāt notikuma apstākļus, ja tas nerada briesmas apkārtējiem.
--	---

- 7.5. Elektriskās strāvas trieciena gadījumā atslēgt strāvas avotu, cietušo atbrīvot no strāvas iedarbības. Ja cietušā pulss nav sataustāms, veikt mākslīgo elpināšanu, izsaukt ātro medicīnisko palīdzību, ziņot darbu vadītājam.
- 7.6. Ķīmiska apdeguma gadījumā nekavējoties skalot apdeguma vietu ar auksto ūdeni lielā daudzumā 15–20 min.

Sastādīja: darba aizsardzības speciālists _____ S. Naglis